

3.03

CZWARTEK, GODZ. 19.00, SALA GŁÓWNA,
ESTRADA W ODWRÓCENIU

Benedetti Elschenbroich Grynyuk Trio

Benedetti Elschenbroich Grynyuk Trio:

Nicola Benedetti – skrzypce

Leonard Elschenbroich – wiolonczela

Alexei Grynyuk – fortepian

Program

Robert Schumann (1810–1856)

I Trio fortepianowe d-moll op. 63 [31']

I. *Mit Energie und Leidenschaft*

II. *Lebhaft, doch nicht zu rasch*

III. *Langsam, mit inniger Empfindung*

IV. *Mit Feuer - Nach und nach schneller*

Wolfgang Rihm (ur. 1952)

Fremde Szene III [12']

Johannes Brahms (1833–1897)

I Trio fortepianowe H-dur op. 8 [33']

I. *Allegro con brio*

II. *Scherzo. Allegro molto*

III. *Adagio*

IV. *Finale. Allegro*

Podczas kolejnego z koncertów kameralnych w Narodowym Forum Muzyki wystąpi trio złożone ze znamienitych instrumentalistów. Tego wieczoru skrzypaczka Nicola Benedetti, wiolonczelista Leonard Elschenbroich oraz pianista Alexei Grynyuk wykonają tria fortepianowe pochodzące z literatury muzyki romantycznej. Zabrzmią utwory wybitnych kompozytorów – Roberta Schumanna oraz Johannes Brahmsa. Artyści przybliżą także dzieło współcześnie działającego, cenionego kompozytora Wolfganga Rihma – *Fremde Szene III* – będące swego rodzaju muzycznym esejem.

Życiorysy Roberta Schumanna oraz Johannes Brahmsa są ze sobą ściśle powiązane. Ich pierwsze wspólne spotkanie w październiku 1853 roku stanowiło niezwykle istotne wydarzenie dla nich obu. Podczas jednego z prywatnych recitali młodego Brahmsa, który prezentował dzieła fortepianowe swojego autorstwa, Schumann momentalnie dostrzegł w nim geniusza, obwieszczając to światu na łamach „Neue Zeitschrift für Musik”, pisma muzycznego, które założył wraz ze swoim przyszłym teściem – Friedrichem Wickiem – oraz Ludwigiem Schunckem. Wsparcie okazane wówczas początkującemu artyście było niebagatelnym gestem, który zapoczątkował przyjaźń obojga artystów. Ich zażyła relacja przekładała się także na twórczość każdego z nich – niemal równoległe komponowali utwory należące do tych samych gatunków, w tym także w zakresie muzyki kameralnej. Mimo że ich dorobek obejmujący tria fortepianowe był niewielki, stworzyli oni uznane do dziś wzorce tego typu dzieł.

Trio fortepianowe d-moll op. 63 Roberta Schumanna skomponowane zostało w 1847 roku i prawdopodobnie stanowi najbardziej znany utwór tego typu w jego twórczości. Śmiało może uchodzić także za wzorec romantycznego tria fortepianowego. Kompozycja składa się z czterech zróżnicowanych wyrazowo części, zawierających przewodni romantyczny idiom. Rozpoczyna ją energiczne ogniwo *Mit Energie und Leidenschaft*, które poprzedza żywą część drugą – *Lebhaft, doch nicht zu rasch*. Z kolei *Langsam, mit inniger Empfindung* to oznaczenie powolnej, okraszanej liryzmem części trzeciej. W finale – *Mit Feuer* (niem. „Z ogniem”) – następującym bezpośrednio po niej Schumann nawiązuje do materiału zawartego uprzednio w części pierwszej, tworząc tym samym swoistą klamrę kompozycyjną. Burzliwe figuracje przeplatają się więc z uczuciową melodyką, składając się na jedno z bardziej cenionych dzieł Schumanna.

Powstałe parę lat później, na początku 1854 roku, *Trio fortepianowe H-dur* op. 8 Johannes Brahmsa miało dla niego, jako kompozytora muzyki kameralnej, szczególne znaczenie. Utwór symbolicznie wyznacza bowiem cezurę, od której rozpoczęła się jego intensywna kariera. Natomiast stan jego przyjaciela, Schumanna, zaczął się niedługo potem znacząco pogarszać – twórca cierpiał z powodu załamania nerwowego i depresji, co doprowadziło go do targnięcia się na własne życie. Bra-

hms okazał wówczas swoje wsparcie jego ukochanej żonie – Klarze – pomagając w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przejmując obowiązki związane z interesami chorego przyjaciela. Swoim zaangażowaniem oraz twórczością pomógł jej wypełnić pustkę po nieobecnym mężu, przebywającym od tamtego czasu, aż do śmierci w 1856 roku, w klinice dla nerwowo chorych w Endenich niedaleko Bonn.

Trio fortepianowe H-dur było pierwszym z wydanych utworów kameralnych kompozytora. Ukazało się ono pomimo krytycznych uwag Klary, którą Brahms szanował nie tylko jako przyjaciółkę, ale i znamienitą instrumentalistkę. Do odznaczającej się pełnym, symfonicznym wręcz brzmieniem kompozycji Brahms powrócił także pod koniec życia, wprowadzając modyfikacje nadające młodzieńczemu utworowi nową jakość. Obydwie jego wersje ukazują schemat rozwoju stylistycznego kompozytora.

Przeciwwagą dla tych romantycznych triów będzie *Fremde Szene III* Wolfganga Rihma, niemieckiego kompozytora i twórcy muzyki nowej. Urodzony w 1952 roku Rihm jest autorem kilkuset dzieł instrumentalnych, wokalnych i scenicznych. Na początku lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia rozpoczął edukację pod kierunkiem Karlheinz Stockhausena – jednego z czołowych kompozytorów XX wieku, a następnie kształcił się u Klause Hubera. Twórca czerpie z różnych stylów i technik kompozytorskich, łączy ze sobą odmienne konwencje, wykorzystuje ekspresyjne kontrasty. *Fremde Szenen I–III* to trzy „eseje” na trio fortepianowe, które powstawały w latach 1982–1984. Od czasu ich prawykonania wpisały się w nurt nowej muzyki kameralnej. Co istotne, pełny cykl jest wyrazem uwielbienia dla Roberta Schumanna, stanowi coś w rodzaju osobistego wyznania podziwu. Podczas koncertu Nicola Benedetti, Leonard Elschenbroich oraz Alexei Grynyuk wykonają trzecie, wieńczące zbiór dzieło.

Marcelina Werner-Śliwowska

Classical Futures.eu

Projekt współfinansowany w ramach programu Unia Europejska „Aktywna Europa”

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

